

ברזכים הבאים בשם ה'

מעמד סיום

טור בית יוסף ומשנה ברורה הלכות עירובין

רשת כוללי ערב "אליבא דהנכתא"
 שע"י מוסדות "אהבת שלום"

מרת ראש הישיבה

הגאון הגדול רבי יעקב משה הלל שליט"א | ראש מוסדות "אהבת שלום"

"כוללי הערב אליבא דהנכתא מיועדים לאברכים העוסקים בתורה במשך כל היום על פי שיטת הלימוד המקובלת בישיבות הקדושות מדור לדור שלומדים מסכתות וסוגיות עם פירושי רבותינו הראשונים ורבותינו האחרונים בעיון ובהבנה מעמיקה. כאשר אברכים בני תורה הללו ניגשים ללימוד ההלכה, תורתם מאירה באור יקות ויש בכחם בס"ד לאסוקי שמעתתא אליבא דהנכתא. כך מגדלים מורי הוראה"

ס"ג ע"א): אם ראית דור שהתורה חביבה עליו - פזר, והם נהוגים כך בכספם, שאינם אומרים די במעשרות, אלא מפזרים ממש, ובכחינת "כספם בחוצות ישליכו" (יחזקאל ז' י"ט). וברוך ה' א-לקי ישראל שלא נפקד מקומה של מדה טובה זו בקרב שלומי אמוני ישראל.

אפס כי כמה שהעובדות הללו טובות ונפלאות ופינו מלא שירה להקב"ה שהביאנו עד הלום, בד בבד יודעים אנו גם יודעים שגדולות הן הסכנות כיום מצד היעדרים עלינו לכלותינו בגוף ונפש, מבית ומחוץ. על ענין סכנות הגוף אין צריך להאריך, כי בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, וכבר קרוב לאלפים שנה של גלויות אנו סובלים מנחת זרועם של אדונים קשים שמשלו בנו, והגלות הזאת ממשכה עד עצם היום הזה, ועדיין מהלכים עלינו אימים עם כל מיני אימים, ממש כמו המן הרשע בשעתו.

אבל לא זו בלבד תקני. ובעיקר המה האימים הרחניים מצד הרשע הגובר בעולם. הטומאה המקיפה את מצאינו חיינו היא פחד פחדים. ואמנם כמה מרגין את הלב לראות משפחות של בני תורה המגדלים ילדיהם לתורה בקדושה ובטהרה, ברוך ה' ששם נפשנו בחיים. כל פעם שהנני נוכח במעמד ברית מילה או בחופה וקידושין, הנני חושב לעצמי בהתפעלות על האברכים בני תורה שמגדלים לתפארת משפחות שנוכח עליהם קדושה וטהרה, חתנים וכלות שאין להם בעולמם אלא ארבע אמות של חינוך לתורה וליראה טהורה, ומכל הנעשה בחוצות אין להם אפילו מושג, והרי זה מעשה נסים כיצד זוכים לכך בדרך כה ירוד ושפל. אכן יש לדעת כי הסכנות הרוחניות המאיימות על ולהעבירים מחוקי רצונך. מגמתם להסיר ולסלק את הקדושה מלימוד התורה. זדון כוונתם לערב קודש וחול ולטשטש את יופי התורה עם כל מיני לימודים ופיתוים שונים ומשונים, ה' ישמרנו מהם ומהמונם.

כיוצא בזה גם בתוך כחלי בית המדרש גופי ישנם כאלו החפצים לעקור את סדרי הלימוד שנהגו מדורי דורות, את שיטת הלימוד של הישיבות הקדושות בעיון ובפלפול ובהבנה כפי שלמדו ולימדו גדולי ישראל מקדמת דנא. חז"ל אמרו (אבות פ"ג י"ז): אם אין בינה אין דעת, ואם אין דעת אין בינה. דעת מורה על הוראת ההלכה ודעת תורה, ועל כך אמרו ז"ל: אם אין בינה - אם אין עיון ועמקות בלימוד והלימוד שטחי ורדוד, אין דעת - לא תיתכן הוראת ההלכה. המבקש להורות הלכה מבלי ביתת התורה והבנה בעומק הסוגיות, לא יעלה בידו לדמות מילתא למילתא כראוי וסופו שיאמר הלכות מוטעות ודברים

בראשונה ברצוני להודות למרגן ורבנן גדולי הדור שליט"א שאבו לפאר את המעמד הקדוש הזה לכבודם של עמלי תורה באמת, אברכים גדולי תורה שמשקיעים את חיהם יומם ולילה על התורה והעבודה, ועוד מוסיפים תמידים סדרים ברשת הכוללים אליבא דהנכתא. אתם שזכיתם להגיע בס"ד עד הלום ראויים אתם לברכת מזל טוב. הנני חש בחלישות הדעת לנוכח ההישגים שלכם כממות ובאיכות. חלקים כה גדולים בהלכה שזכיתם ללמוד לעמוק, החל ממקורות ההלכה ועד לפוסקים האחרונים, לאסוקי שמעתתא אליבא דהנכתא. גם עמדתם בהצלחה בכור המבחן, הן בסדרת המכונים הקבועים, והן במבחן הגדול והמסכם שהתקיים במשך יום שלם מנוקד ועד ערב, ותהלות לא' עליון כי ציבור נכבד של מאות לומדים הצליחו במבחן, והכל הגיעו להישגים עצומים בידיעת ההלכות בעומק ובישור.

לל המפעל הגדול והקדוש הזה לא היה באפשרותו להווסד ולהתקיים מבלי תמיכת נדיבי מוסדותינו הק' בכלל, ובפרט נדיבי הלב שיש להם שייכות מיוחדת עם כוללי אליבא דהנכתא, את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו. בראש ובראשונה נזכיר את אשר איננו פה עמנו היום, הלא הוא ידידנו הדגול רבי רפאל הריי"ו, אשר ממש מעת שנקדם הרעיון של כוללי אליבא דהנכתא הוא עומד אצלו ביד אחת, ונברכו מריחוק מקום ומקירוב לב שזכות התורה תגן בעודו לכל ההצלחות והברכות. ואת אשר ישנו פה עמנו עומד היום, ידידנו הדגול רבי אברהם שמואל גרוס ה"ו מטורונטו, שהגיע ממדינת הים להיות עמנו הערב ולשמוח אצלו. ידידנו הדגול רבי אברהם הלפרין ה"ו, שבמסירות נפש ממש הגיע להשתתף עמנו. כמה עלינו לשבח וחיובים אנתנו להודות להם. ואחרון חביב, ידידנו הדגול רבי מרדכי בן שרה נינה ה"ו, שאף הוא איננו אצלו פה היום, ויהא רעוא שזכות הלימוד וזכות קידוש שם שמים נעשה כאן במעמד הזה יגן בעדם לרפואה שלימה ולאריכות ימים ושנים, אמן.

בשבת קדש קראנו בתורה את פרשת ויחי יעקב. כידוע פרשה זו פרשה שתומה היא. וכך רגיל אני לדרוש בפרשה זו כמין חומר. יעקב הוא איש תם וישב אהלים. ויחי יעקב, הוא רמז על דרך החיים של תלמידי חכם וישב אהל, בן תורה אמיתי השוקד על תורתו יומם ולילה. ועל כך נשאלת השאלה, ויחי יעקב, מהיכן ירק זה חז', איך בני התורה יחידים הסגולה חיים וקיימים, כידוע כמה דחוקה היא הפרנסה וכמה דחוקות על תמיכתו, וזו תמיהה רבתי. והתשובה. פרשה זו תומה. אין לך לשאול שאלות ולדרוש תשובות כי פרשה שתומה לפנינו. על דרך אומרם ז"ל (תענית דף ח' ע"ב): אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, וכענין שאמרו (אבות פ"ג ה'): כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. דרך ארץ פירושו טרדות הפרנסה, וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות שמיטה יו"ב פ"ג ה"ג): ולא שבת לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשאו הא-לקים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים, עכ"ל. והיינו, שהש"י"ת הוא הדואר לו דבר המספיק בכדי שיוכל להתקיים. וזהו הנס הגדול של משפחת בני התורה, שלמרות כל דחקות הפרנסה, הנס הינם חיים ומתקיימים בשיעור דשמיא.

אבל התמיהה היותר גדולה, היא תמיהת מוסדות התורה, שהיא גדולה מתמיהת היחידים. ויחי יעקב, המוסדות הקדושים לתורה ולתעודה, בני החינוך, תלמודי תורה, ישיבות קטנות, ישיבות גדולות, כוללי אברכים, סמינרים, מהיכן ירק זה חז', איך עולם התורה בארץ הקדש ובגולה ממשוך להתקיים. וגם כאן התשובה ברורה: פרשה זו שתומה. אין מקום לשאול שאלות. בנס הם עומדים. הנס של ארון נושא את נושאינו (סוטה דף ל"ה ע"א) - הוא נס נצחי, התורה הקדושה היא הנושאת את לומדיה, את מרביצי התורה, את מוסדות התורה ואת תומכי התורה.

ומיני הענין יש לפרש בענין הארון נושא את נושאינו, שכשם שקיום התורה הוא מעל לדרך הטבע, כך גם תומכי התורה במסירות נפש - ואני חוזר ואומר במסירות נפש דייקא - זוכים להנהגה של המעלה מדרך הטבע, לברכת שמים בכל תומכי ידהם ויעקבם למעלה מדרך הטבע, באופן שיוכלו להתמיד להיות תומכי דאורייתא וצנורות שפע למוסדות הקדושים. הנה אפשר דרא וגבר עלינו חסדו של הקב"ה שהגדיל את עולם התורה, עד שהגענו בדורנו למציאות כה מבורכת שלא היתה עידן ועידנים, ויתכן שבמשך אלף שנה לא היו עמלי תורה בכאלו ממדים והיקפים, רבבות רבבות ומאות אלפים בכל אזור ואזור, וכי רבו. ולעומתם ועמם, הקים לנו הקב"ה לגיון של תומכי תורה, שבט זבולון. יהודים שמוטרים נפש לתמוך בעולם התורה ולהחזיק בעץ החיים. הם חיים על מנת לתמוך. חז"ל אמרו (ירושלמי שקלים פ"א ה"א) על אופיה של אומה זו, שנתבעים ונותנים. ובמשמעות של נתבעים נראה שזו היא הדרך לקבץ מעות, לתבוע, לדחוק, להפציר, להטריד, ללחוץ, עד שיעשה עמך צדקה וחסד. אבל בשבחם של הני תומכי דאורייתא יכולני לומר שאינם נתבעים ונותנים, הואיל וכלל אין צורך לתבוע מהם, הם חפצים בכך ואציל רצונם לתרום מרצונם הטוב. ניכר עליהם שהם חיים בעושר בכדי להרים נדבות. כל דאגתם להיות מן המעלים בקודש ולתרום עוד ועוד. בצדקתם הם מפזרים ממון רב ועצום, פשיטא שלא די להם בשיעור מעשר, אף אינם מסתפקים בעשרים אחוז, ביודעי ומכירי קאמינא שיש הנותנים חמישים אחוז מכספם, ויש שנותנים גם מעבר לכך. והרי זו פרשה שתומה. פלאי פלאות. נדיבים אלו מפזרים ממונם על דרך שאמרו חז"ל (ברכות דף

מוטעים. ומי לנו ראוי ומתאים ללמד את דרכי ההוראה כראשי הישיבות הקדושות שהם מגדלים לומדיהם ומחנכים תלמידיהם על ברכי העיון. ובוזה הנסיון קשה ביותר אצל בני ק"ק הספרדים, שיש האומרים להם: לא זו הדרך וכי דרכנו אחרת היא. אנו לומדים פסקי הלכות, בית יוסף, לא לפוליס ולא בלבולים. אבל זאת טעות גדולה. לעתים, הנני מקבל שיחות טלפון מבני חוץ לארץ, ממקסיקו ועד פנמה, המבקשים לעלות לארץ הקדש וללמוד תורה בשיטת הלימוד הספרדית, ונפשמם בשאלתם שאמליץ להם על ישיבה מתאימה שלומדים בה בדרך לימוד זו. ואני משיב להם, אם יש את נפשכם ללמוד בשיטת הלימוד הספרדית לכו לכם לישיבות הליטאיות שם לומדים ומיישמים את דרך הלימוד שלנו. ואני מוסיף לענות בשאלה: מהי שיטת הלימוד הספרדית, כלום שמעתם על המשנה למלך, על שער המלך, על המחנה אפרים, על מהר"ט אלאאי - זכר צדיקים לברכה. אם לא הם גילה ופיתח את דרך הלימוד בעיון ובפלפול ובהבנה. לפני כשלוש מאות וחמישים שנה גלה החכם צבי זלה"ה מאשכנז לשאלוניקי לקבל תורה מפי חכמי הספרדים יען כי שם לומדים בעיון אמיתי. כשחזר לאשכנז עם סמכת חכמים בידו הכתירהו בתואר 'חכם' כמנהג ק"ק הספרדים - חכם צבי, ואף את שם ספרו קרא כן 'חכם צבי'. וכל זאת מפני שבק"ק הספרדים היו לומדים בסדר הלימוד העיוני והמפולפל. וכך רווחה שמעתתא מדור לדור בק"ק הספרדים. והאמת תורה דרכה, כי מבלי לימוד עיוני זה אין לנו אפילו מבוא להבין את דבר ההלכה ולהיות שונה הלכות.

אשר על כך, כוללי הערב אליבא דהנכתא מיועדים לאברכים העוסקים בתורה במשך כל היום על פי שיטת הלימוד המקובלת בישיבות הקדושות מדור לדור שלומדים מסכתות וסוגיות עם פירושי רבותינו הראשונים ורבותינו האחרונים בעיון ובהבנה מעמיקה. כאשר אברכים בני תורה הללו ניגשים ללימוד ההלכה, תורתם מאירה באור יקות ויש בכחם בס"ד לאסוקי שמעתתא אליבא דהנכתא. כך מגדלים מורי הוראה.

וכך היא דרכה של תורה וכן היא מלחמתה של תורה. בפרשת וישלח נאמר (ל"ב כ"ה): "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו". ובתרגום: ואשתדל גברא נמי. ידוע שלימוד התורה נקרא בספר הזוהר הקדוש במטבע לשון ההשתדלות, אשתדלותא דאורייתא, לאשתדלא באורייתא ימא ולילא וכיוצא בזה. ובא זה ולימד על זה. מאי ששמע לאשתדלא באורייתא, מלחמה והאבקות, מלחמתה של תורה על ידי קושיות תירושים ופלפולים. והוא כדרך מעשה רב שכתב מהר"ח ויטאל על דרך לימודו של רבינו האר"י ז"ל (שער המצות פרשת ואתחנן): גם בענין עסק ההלכה של עיון בישיבה עם החברים, ראיתי למו"י ז"ל מתגבר כארי בכח בעת שהיה עוסק בהלכה עד שהיה נלאה ומוזע יזעה גדולה, עכ"ל (וענין שם מה שביאר בזה רבנו האר"י ז"ל טעמו ונימוקו). ואף אנו בדרך המלך נלך, ללמוד תורה בעיון ובפלפול ולהאבק במלחמתה של תורה, לאשתדלא באורייתא "בעסק ההלכה של עיון בישיבה עם חברים", עד עלות השחר, עדי יאיר ויזרח במהרה בימינו אורו של משיח צדקנו.

ובענין זה מפרש הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל בספרו רוח חיים את המשנה (אבות פ"א ד'): יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם. ומפרש, יהי ביתך בית ועד לחכמים, שעל ידי ספרי החכמים מצויים לאדם בביתו נעשה ביתו כבית ועד לחכמים [כי אין חכמת האדם מגעת אלא עד מקום שספריה מגיעין - כלשון החכם רבי יצחק קנפנטון בספרו דרכי הגמרא (פרק ו' אות ט'). וספר זה המולץ על ידי מרן החזון איש לכל בן תורה]. ובד בבד הוי מתאבק בעפר רגליהם, פירוש, הוי מתאבק ונלחם בדבריהם. להקשות ולתרוץ. אולם דרכה של מלחמה זו היא "בעפר רגליהם", בעונה ובהנקה, לזון לפנינהם בקרקע. ונמצינו למדים שכן היא דרכה של תורה. התורה איננה גירסא בעלמא. תורה זה מלחמתא אש דת. ללמוד בעיון ובפלפול עד שמתבררת ההלכה למעשה.

ואתם חברי הכוללים, אשריכם עמלי תורה המוסיפים על שקידת התורה במשך כל היום גם את הלימוד אליבא דהנכתא לעת ערב, בערבי שבתות, שבתות ומוצאי שבת, ידוע בשער בת רבים כי כוללי אליבא דהנכתא מושכים את האדם לספסלי בית המדרש בשעות הפנאי שאין בהם סדרי לימוד קבועים. הכוללים הללו מאירים באורה של תורה חמישים ושתיים ערים ושכונות בארץ ישראל. במישרין ובעקיפין נרשמת לזכור רשת הכוללים אליבא דהנכתא גם זכות עצומה של חיזוק הקהילות, כאשר מצויאותו של כולל אליבא דהנכתא זוקפת את כל הקומה הרוחנית של הקהילה, בהוספת לומדים וברבישו שעות ותכרז חכרא אית ליה וחכרא דחברא חכרא אית ליה.

ואני טרם אכלה לדבר אהיה לפה לידידי ותומכי רשת הכוללים אליבא דהנכתא. אחד מהידידים ביקש לבטא את רגשי לבבו בשעה זו, והוא אמר: להיות במעמד של אחדות ישראל, מעמד שרואים בו מלוכמה את כל הקהילות ישראל ממש, ספרדים, ליטאים, חסידים לשבטיהם, ולעדותיהם, שכולם נמצאים פה כאיש אחד בלב אחד ובאחדות סביב התורה הקדושה, השלחן ערוך והמשנה ברורה - זהו קידוש השם גדול. ומשנהו ביקש למסור את הערכתו לכל אחד ואחד מצבור הלומדים. לאמר: ידוע תדעו כי מעריכים אותם ומתפארים בכל אחד ואחד מהם. כל אחד מהאברכים צריך לדעת שיש לו ערך אין סופי וכי כלל ישראל מתאחד בו ומיחיל הצלחתו. כאמור, אלו הם דברי התומכים והנדיבים. כך הם רואים את פני הדברים, ומבטח זה הוא שנותן להם את הנועם והרצון להמשיך לעמוד ולתמוך בעולם התורה. עוד ידינו נטויה להגדיל תורה ולהאדירה ובשם השם נעשה ונצליח. ובמעמד הקדוש הזה שהוא מעמד קידוש שם שמים ברבים, נשא לבבנו לא א' בשמים שיחזק את הנדיבים היקרים שמסייעים בעדנו, שנוכל יחדיו להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה ולפארה, וימלא השם משאלות לבנו לטובה, אמן כן יהי רצון.

"לימוד תורה המקדש את האדם מבלי להסיח דעת, מה רבה גולתו לרבי איש ישראל בקדושה של מעלה ולהביאו לאהבת ה'. כל העוסקים בתורה בעיון ובהעמקה מתקדשים בקדושת התורה בדרגה גבוהה מאד. וכזה הוא דרך הלימוד בכוללי אליבא דהלכתא"

לימוד ההלכה ומשנה ברורה במתכונת הלימוד של רשת הכוללים אליבא דהלכתא יש שני ענינים ותרחי למעליותא.

ראשית, לימוד ההלכה למעשה, ובפרט בחלק אורח חיים הכולל את ההלכות הנוגעות לכל יום יום ולכל רגע ורגע, מה לעשות ומה לא לעשות. זה שאינו לומד משנה ברורה מוכרח הוא שיכשל ח"ו, ובפרט בדיני שבת שעלול להיכשל אף באיסורים מדאורייתא ר"ל. והרי שזו זכות גדולה וחיוב גדול בהדי הדדי לדעת הלכות שבת ההלכה למעשה.

אלא שבסדרי הלימוד של הכוללים אליבא דהלכתא ישנה מעלה יתרה. סדרי

מרן ראש הישיבה

הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין שליט"א

ראש ישיבת פוניב'ז

הלימוד בעיון ובעמקות, במח ובלב, בעזר ובתעצומות, יש להם יתרון גדול ביותר להתקדש בקדושת התורה. וכדרך המעשה שהיה באחד שרצה לקיים בנפשו מצות אהבת ה', שהיא מדרגה מאד נעלה, כמבאר בשער העשירי שבספר חובת הלבבות. נסע לגברא רבה שידע עליו שהוא בר הכי על מנת שיורהו את הדרך ילך בה לזכות לאהבת ה'. עזתו של אותו חכם היתה שילמד את היטב בספר שב שמעתתא שחיבר בעל קצות החושן זצ"ל. סבר וקיבל את העצה ועלתה בידו, שהרגיש בעליל שכל מציאותו השתנתה לטובה, לבו לב אחר. תפלתו תפלה אחרת. אף כל מנטו ונמנתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו התבררו והתאמתו אצלו כראוי וכנצו.

והשאלה מתבקשת, מדוע בחר לו אותו חכם את הספר שב שמעתתא דווקא. התשובה לכך ברורה, הספר שב שמעתתא הוא עמוק מני עמוק ומרתק את הולמד. בכדי להבין את השב שמעתתא על כורזי צריך המעיין להיות הודק ודבוק בו ביותר. ולימוד תורה המרתק את האדם מבלי להסיח דעת, מה רבה טגולתו לקדש איש ישראל בקדושה של מעלה ולהביאו לאהבת ה'. כל העוסקים בתורה בעיון ובהעמקה מתקדשים בקדושת התורה בדרגה

נשיא מועצת חכמי התורה

הגאון הגדול רבי שלום כהן שליט"א

ראש ישיבת "פורת יוסף"

והנה בפרשת השבוע מצינו שעיקב מברך את הנערים (מ"ח ט"ו): "המלאך הנואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושני אבותי אברהם ויצחק". מורנו ראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה תמה, מדוע יעקב מקדים את "שמי" ורק אחר כך את "שם אבותי", ולכאורה היה לו לומר יצחק מסמל את מדת הנבונה, ומדתו של יעקב היא התורה - מדת התפארת. איש החסד לעול ללכת בדרך החסד גם במקום שיש להמנע מכך. גם הגאור בגבורה עשוי למצות את הדין ללא התחשבות ראיה. ברכתו של יעקב לנערים היתה שקודם כל יקרא בהם שמו. הדינו שילמדו תורה והיא תנחה אותם בכל דריכהם. או אז יוכל להקרא בהם גם "שם אבותי". מדת החסד ומדת הגבורה, שהחסד יהיה מודרך על ידי התורה והגבורה תהא מודרכת על ידי התורה. הדבר הראשון מנימלה הוא התורה. אם אין תורה אין מאומה, ואם לא לומדים את התורה כיצד ידעו ללכת בדרכי התורה.

מתנה נגיבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. שואמר (בחבקוק ג' ו'): הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות (נדה דף ע"ג ע"א). לאורך גיטא, בסוף מסכת שבת איתא (דף קל"ח ע"ב): עתידה תורה שתשתבח מישראל. וכמבואר וכמתואר שם עוד: עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא ואין מבין אם טהורה היא ואם טמאה היא. ומקשינן במצאות שיצלב מאיסוריו שבת, כדוגמת פרטי הדינים המציאותיים בהלכות בורר ושאר מלאכות באופן שחובה עלינו ללמוד את ההלכות בכדי ליישר אורחותינו והליכותינו.

וזהו שבחו של ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הלל שליט"א, שכבש דרך זו בעולם התורה. ללמוד את ההלכות ולהבחין על ידיעתן, וכשמן כן הוא, רבי יעקב. בבחינת יעקב אבינו, אשר בירך את הנערים שיקרא בהם שמי ושם אבותי, כנוכר שתחילה יקרא בהם מדת התורה של יעקב, כי ממנה תוצאות חיים. וגם שם משפתו הול מומע על מדת הטובה לקרב את הבריות לתורה. ועל דרך שמיצה (שבת דף ל"א ע"א) בהלל ושמואי, שבאו לפניהם בנפרד שלשה כברים, וכל אחד בפני עצמו ביקש להתגיר בתנאי שונה ומשונה. אחד אמר, גיריתי על מנת שתלמדני תורה שבכתב. השני אמר, גיריתי על מנת

גבוהה מאד. וכזה הוא דרך הלימוד בכוללי אליבא דהלכתא. זכות גדולה היא ללומדים וזכות מרובה היא גם למסייעים. ובעזרת השי"ת יזכו כולם להתברך בכל הברכות והתבותך בתורה.

"זהו שבחו של ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הלל שליט"א, שכבש דרך זו בעולם התורה, ללמוד את ההלכות ולהבחין על ידיעתן, וכשמו כן הוא. רבי יעקב, בבחינת יעקב אבינו, אשר בירך את הנערים שיקרא בהם שמי ושם אבותי, כנוכר שתחילה יקרא בהם מדת התורה של יעקב, כי ממנה תוצאות חיים. וגם שם משפתו הלל מרמזו על מדתו הטובה לקרב את הבריות לתורה"

רשות הרבים, ראשי ישיבות, קהל קדוש ונכבד.

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. שואמר (בחבקוק ג' ו'): הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות (נדה דף ע"ג ע"א). לאורך גיטא, בסוף מסכת שבת איתא (דף קל"ח ע"ב): עתידה תורה שתשתבח מישראל. וכמבואר ובמתואר שם עוד: עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא ואין מבין אם טהורה היא ואם טמאה היא. ומקשינן במצאות שיצלב מאיסוריו שבת, כדוגמת פרטי הדינים המציאותיים בהלכות בורר ושאר מלאכות באופן שחובה עלינו ללמוד את ההלכות בכדי ליישר אורחותינו והליכותינו.

וזהו שבחו של ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הלל שליט"א, שכבש דרך זו בעולם התורה. ללמוד את ההלכות ולהבחין על ידיעתן, וכשמן כן הוא, רבי

יעקב. בבחינת יעקב אבינו, אשר בירך את הנערים שיקרא בהם שמי ושם אבותי, כנוכר שתחילה יקרא בהם מדת התורה של יעקב, כי ממנה תוצאות חיים. וגם שם משפתו הול מומע על מדת הטובה לקרב את הבריות לתורה. ועל דרך שמיצה (שבת דף ל"א ע"א) בהלל ושמואי, שבאו לפניהם בנפרד שלשה כברים, וכל אחד בפני עצמו ביקש להתגיר בתנאי שונה ומשונה. אחד אמר, גיריתי על מנת שתלמדני תורה שבכתב. השני אמר, גיריתי על מנת

חבר מועצת גדולי התורה
הגאון הגדול
רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א
ראש ישיבת "עטרת ישראל"

"להגביר את כח התורה ואת כבוד התורה זהו צו השעה. הבו גודל לידידי הגאון הרב יעקב הלל שליט"א שידוע לעשות זאת בחן ובחסד וברחמים"

"ללמוד אליבא דהלכתא זו הפסגה של התורה הקדושה. חז"ל אמרו: כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. לא די ללמוד תורה אלא צריך להיות שונה הלכות. ומרן החזון איש זצ"ל אמר לי, שהמעלה הגדולה של לדעת תורה היא לדעת למצות דין מתוך סוגיית קדושה. חז"ל אמרו: כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. לא די ללמוד תורה אלא צריך להיות שונה הלכות. ומרן החזון איש זצ"ל אמר לי, שהמעלה הגדולה של לדעת ללמוד היא לדעת למצות דין מתוך סוגיית הגמרא"

רשות כל עמלי התורה הקרים. ברשות הגאון רבי יעקב הלל שליט"א.

ללמוד אליבא דהלכתא זו הפסגה של התורה הקדושה. חז"ל אמרו (סוף מסכת נדה): כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. לא

ראב"ד "העדה החרדית"

הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א

"אני נוהג לקרוא על ראש הישיבה שליט"א את התואר "רבי יעקב הלל בעל הנס". רק בנס יכולים ומסוגלים להקים ולקיים עשרות כוללים בכל רחבי הארץ. ואכן זוכה ראש הישיבה שליט"א לסייעתא דשמיא"

ה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. אני נוהג לקרוא על ראש הישיבה שליט"א את התואר "רבי יעקב הלל בעל הנס". רק בנס יכולים ומסוגלים להקים ולקיים עשרות כוללים בכל רחבי הארץ. ואכן זוכה ראש הישיבה שליט"א לסייעתא דשמיא. שותפים נכבדים יש לו לראש הישיבה שליט"א, בעלי בתים חשובים המחזיקים בניץ החיים, וכאשר השרש והמקור קדוש זוכים לסייעתא דשמיא. וברוך ה' שמעליו בקודש, כפי שענינו הרואות איך רש השיהבה שליט"א מגדיל תורה וכסדר מוסף לתפוח ולייסד עוד מקומות תורה.

חז"ל אמרו (נדה דף ע"ג ע"א): כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. יש לפרש אומרים בן עולם הבא, שכבר כאן בעולם הזה הוא בן העולם הבא. ובמסכת מגילה נאמר (דף ג' ע"ב) שהגם כי לימוד התורה חשוב הוא, אבל כבוד התורה חשוב ביותר. האסיפה כאן הלילה הרי זה כבוד התורה, שגמרו הלכות עירובין והדפיסו ספרים מועילים להקל על הלימוד, ומקיימים הכל במסירות נפש. הואו כמו שצינעו ביעקב אבינו ששלח את יהודה להורות לפניו גושנה (בראשית מ"ו כ"ח), ונשאלת השאלה, מפני מה שלח יעקב דווקא את יהודה ולא שלח את לוי או את יששכר. והתשובה היא, שהיה כבוד ללמוד היה במסירות נפש, הוא זה שאמר אנכי אצרכנו (בראשית מ"ט ט'), הוא זה שדיבר קשות עם יוסף בעיבור כל האחים, והוא זה שהסכים להיות לעבד ליוסף. ובכדי להקים מקום תורה לא ייתכן כי אם על ידי מי שיש לו מסירות נפש.

מאמר הכתוב (משלי ג' י"ח): "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". מחזיקים בה, היינו מי שנוטל את התורה על עצמו, ויש לטוב לסבול, בנטילת אחריות שהכל יבוא על מקומו בשלום. הוא - ורק הוא - הזכה לעץ חיים המניב עוד ועוד פירות מאתו ית"ש. ותומכיה מאושר, מי שלכל הפחות תומך בתורה, צריך גם הוא להיות מאושר שזכה לכך ושכרו הרבה מאוד.

הקים של ארץ ישראל היחידא הוא בנס. אנו רואים שהקב"ה לא עזוב אותנו. ומי יודע כמה גזירות קשות אנו נולצים בזכות התורה הקדושה, בזכות הקמת עוד ועוד מקומות תורה. כימדת ערב בראת המשיח עלינו להצטייט בעוד ועוד זכויות, כשיבוא ויגאלנו משיח צדקמו שוב לא תהיה בידינו האפשרות לזכות בכך. רק עתה הוא הזמן לחטוף ואכול, למסור נפשנו ולחטוף מצוות.

השמחה במקמתה הזה כפולה. על הגבר, שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. ועל העתיד, שבעזרת ה' נצליח הלאה להרכיז תורה בכל ארץ ישראל, ולהעמיד עוד ועוד מקומות תורה. והרי התורה היא שגן ותציל אותנו מחבל משיח. וכן יהי רצון שזוכה לישועה במהרה בימינו בקרב.

די ללמוד תורה אלא צריך להיות שונה הלכות. ומרן החזון איש זצ"ל אמר לי, שהמעלה הגדולה של לדעת ללמוד היא לדעת למצות דין מתוך סוגיית הגמרא. ודבר זה מלמדנו מרן הבית יוסף. מרן החזון איש בצעירותו אהב מאד ללמוד בית יוסף. היו כאלו שצחקו עליו ואמרו בביטול: מה כבר יצא ממנו, מלמד תינוקות. אכן נודע הדבר, אלה שצחקו על לימודו באו ברבות הימים לקבל ממנו תורה ולשאלו אותו את שאלותיהם בלימוד.

נפלא מאד שהרב הלל שליט"א זוכה לסייעתא דשמיא עצומה ויכול לממן ציבור כל כך גדול של עמלי תורה. אין לשער את גודל זכותו. השי"ת יעזור שהלומדים יצילו כראוי את האפשרות שיש בכוללים על מנת להגדיל תורה ולהאדירה. אין לנו אלא לברך שעוד ועוד רבים וטובים יצטרפו למסגרת הלימוד הפלפאה הזאת ולקרב את גאולת ישראל שתהיה במהרה בימינו.

חבר מועצת חכמי התורה

הגאון הגדול רבי שמעון בעדני שליט"א

"אם הלימוד בהליכות עולם כדבעי הוא סגולה להנצל מכל פגעי התקופה, כמשמעות נבואת חבקוק הנו', הרי האידינא ללימוד ההלכה על בוריה כדבעי הוא בספר משנה ברורה שעל בוריה יידידי היקר הגאון הגדול רבי יעקב הלל שליט"א שמלבד רוב פעליו הברוכים ייסד ובנה לתלפיות בעמל רב את רשת כוללי הערב אליבא דהלכתא, ומתכת רגליו בקצוו תבל להביא מרחק את לחמם ופרנסתם של האברכים, ועל כוללים אלו בפני עצמם ראוי שיתברך בכל הברכות. ובאמת ענינו הרואות את גודל הסייעתא דשמיא שזכה לנו, שכל מקום ובכל תחום גויים מוט מלמלות, ועימו לכן רבנו הצרות של עם ישראל מבית ומחוץ, או אז שפיל לסיפא דקרא 'הליכות עולם לו', ואל תקרי הליכות אלא הלכות, לאחוז ולהתחבק בלימוד ההלכה, ובעיקר בלימוד לעומקה של ההלכה ולא להסתפק רק בלימוד שטחי גרידא, יען זו היא הסגולה ואין בלחתה להנצל בס"ד מכל סכנות התקופה.

צריך לדעת ולהבין היטב את ההלכה ואת דקדוק ההלכה. לא די בלימוד שטחי של ההלכה אלא חובה עלינו לדרת לעומקה של ההלכה. רק באופן זה יחשב הלימוד בגדר שונה הלכות ששכרו הטוב מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ואמנם כן, אחרי שזוכה עיזרתו על דבר כבוד שמו להוסיף ולעשות חיל, ושהגדירים בעם יבואו לקראתו לסעדו ולתמכו לעשות את הדברים הנפלאים הללו ולהפיץ את אור ההלכה בעם ישראל, וכן יהי רצון שעבודתו הנפלאה הולדתו וזדירתו בדמעה של הגאון רבי יעקב הלל שליט"א תביא פירות רבים, פרי קדש הלולים, לתועלת עם ישראל.

ענינו נשואות לשמים שהשי"ת יצילנו מכל בעלות ומכל מיני סכנות התקופה הסוערת בה אנו חיים. וכאמור שהעצה הטובה לכך היא הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות. ואף שעל כח התורה נאמר בכללות (סוטה דף כ"א ע"א)- תורה מגנא ומצלא, אכן לימוד ההלכה על בוריה כפי שלומדים בכללי אליבא דהלכתא זו תורה שלימה, שעל ידי ידוע האדם הלה לעשות את כל אשר למד, ועל כן זו תורה שלימה שיש בה מנוחה יתירה. והנה אמרו חז"ל (שבת דף ק"ח ע"ב): אלמלי ששמרין ישראל שתי שבתות להלכתן מיד בגאליהם וחזינו שהשבת מקרבת את האוילה, כמובן שעצם לימוד התורה גם כן מקרב את האוילה, ויעזר השי"ת שבוכשו הלימוד הזה נזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו. אמן ואמן.

פגעי התקופה, כמשמעות נבואת חבקוק הנו', הרי האידינא ללימוד ההלכה על בוריה כדבעי הוא בספר משנה ברורה שעל בוריה יידידי היקר הגאון הגדול רבי יעקב הלל שליט"א שמלבד רוב פעליו הברוכים ייסד ובנה לתלפיות בעמל רב את רשת כוללי הערב אליבא דהלכתא, ומתכת רגליו בקצוו תבל להביא מרחק את לחמם ופרנסתם של האברכים, ועל כוללים אלו בפני עצמם ראוי שיתברך בכל הברכות. ובאמת ענינו הרואות את גודל הסייעתא דשמיא שזכה לנו, שכל מקום ובכל תחום גויים מוט מלמלות, ועימו לכן רבנו הצרות של עם ישראל מבית ומחוץ, או אז שפיל לסיפא דקרא 'הליכות עולם לו', ואל תקרי הליכות אלא הלכות, לאחוז ולהתחבק בלימוד ההלכה, ובעיקר בלימוד לעומקה של ההלכה ולא להסתפק רק בלימוד שטחי גרידא, יען זו היא הסגולה ואין בלחתה להנצל בס"ד מכל סכנות התקופה.

פגעי התקופה, כמשמעות נבואת חבקוק הנו', הרי האידינא ללימוד ההלכה על בוריה כדבעי הוא בספר משנה ברורה שעל בוריה יידידי היקר הגאון הגדול רבי יעקב הלל שליט"א שמלבד רוב פעליו הברוכים ייסד ובנה לתלפיות בעמל רב את רשת

כוללי הערב אליבא דהלכתא, ומתכת רגליו בקצוו תבל להביא מרחק את לחמם ופרנסתם של האברכים, ועל כוללים אלו בפני עצמם ראוי שיתברך בכל הברכות. ובאמת ענינו הרואות את גודל הסייעתא דשמיא שזכה לנו, שכל מקום ובכל תחום גויים מוט מלמלות, ועימו לכן רבנו הצרות של עם ישראל מבית ומחוץ, או אז שפיל לסיפא דקרא 'הליכות עולם לו', ואל תקרי הליכות אלא הלכות, לאחוז ולהתחבק בלימוד ההלכה, ובעיקר בלימוד לעומקה של ההלכה ולא להסתפק רק בלימוד שטחי גרידא, יען זו היא הסגולה ואין בלחתה להנצל בס"ד מכל סכנות התקופה.

צריך לדעת ולהבין היטב את ההלכה ואת דקדוק ההלכה. לא די בלימוד שטחי של ההלכה אלא חובה עלינו לדרת לעומקה של ההלכה. רק באופן זה יחשב הלימוד בגדר שונה הלכות ששכרו הטוב מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ואמנם כן, אחרי שזוכה עיזרתו על דבר כבוד שמו להוסיף ולעשות חיל, ושהגדירים בעם יבואו לקראתו לסעדו ולתמכו לעשות את הדברים הנפלאים הללו ולהפיץ את אור ההלכה בעם ישראל, וכן יהי רצון שעבודתו הנפלאה הולדתו וזדירתו בדמעה של הגאון רבי יעקב הלל שליט"א תביא פירות רבים, פרי קדש הלולים, לתועלת עם ישראל.

ענינו נשואות לשמים שהשי"ת יצילנו מכל בעלות ומכל מיני סכנות התקופה הסוערת בה אנו חיים. וכאמור שהעצה הטובה לכך היא הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות. ואף שעל כח התורה נאמר בכללות (סוטה דף כ"א ע"א)- תורה מגנא ומצלא, אכן לימוד ההלכה על בוריה כפי שלומדים בכללי אליבא דהלכתא זו תורה שלימה, שעל ידי ידוע האדם הלה לעשות את כל אשר למד, ועל כן זו תורה שלימה שיש בה מנוחה יתירה. והנה אמרו חז"ל (שבת דף ק"ח ע"ב): אלמלי ששמרין ישראל שתי שבתות להלכתן מיד בגאליהם וחזינו שהשבת מקרבת את האוילה, כמובן שעצם לימוד התורה גם כן מקרב את האוילה, ויעזר השי"ת שבוכשו הלימוד הזה נזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו. אמן ואמן.

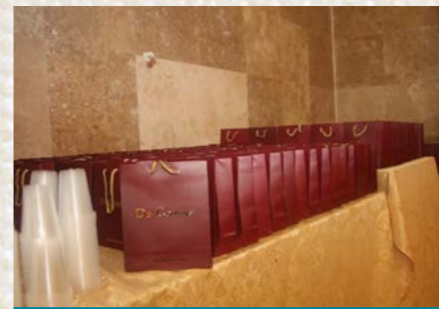
הרה"י הלל שליט"א במשא המרכזי, נראים בשורה ראשונה מימין לשמאל: כ"ק האדמו"ר מביקאוסק, הגר"ש א' סטורן, הגר"א כהנמן, הגר"מ אורחי, הגר"ש כהן, הגר"מ צ' ברגמן, הגר"ד יפה, הגר"ג נוסבוים, הגר"ג קופשיץ, הגר"ג פנחס, הגר"ב צ' ברגמן והגר"י טופיק אביעזר. נראים בשורה שניה מימין לשמאל, הגר"י זיאת, הגר"ד טולדאנו, הגר"ד הלל, הגר"ח שרבאני, הגר"ש אלישיב, הגר"א דבורקס, הגר"ב צ' אורחי, הר"מ פרוש ובנו, הגר"י ארלנגר, הר"א רובינשטיין, הגר"ד עבודי, הגר"ד מרחי, הגר"י חכים, הגר"ד צוקרמן, הגר"מ שוע, הגר"מ אברהם, הגר"מ פרושים, הגר"א סהן, הגר"ח אלחודר, והגר"י איטה שליט"א

הגר"ש כהן בבחינת שלום לגר"מ זילבר שליט"א

משה הגר"ש כהן שליט"א נראים עמו, הרה"י הלל, הגר"מ זילבר וכ"ק האדמו"ר ממוד"ץ שליט"א

שולחן חלוקת השי לנשות האברכים

סעודת המצה לנשות האברכים

חלק ממאות תעודות כתר התורה שחולקו במעמד הסיום

רקע בימת הכבוד

נראים משמאל לימין, הגר"א פריימן, הגר"מ לסקוביץ, הגר"י כהן, הגר"י טופיק אביעזר והגר"י קנר שליט"א

משה הגר"מ אורחי שליט"א, נראים, הגר"מ שטרנבוך, הרה"י הלל, הגר"מ זילבר וכ"ק האדמו"ר ממוד"ץ שליט"א

הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א בעיון במש"ב ש"ל ע"י מערכת "אליבא דהלכתא"

ראש ישיבת מניבד הגר"ג אולשטיין שליט"א

חלק מקהל האלפים בשמיעת המשא המרכזי ע"י ראש הישיבה הגר"י הלל שליט"א

הרה"י הלל שליט"א עם הגר"ש בן שמעון שליט"א

כ"ק האדמו"ר מטשערנבול שליט"א עם הרה"י הגר"י הלל והגרא"י קוק שליט"א

יושבים מימין לשמאל, הגר"ש צ' רוזנבלט, הגר"ג בן סניור והגר"י בן נאים שליט"א

הרה"י הלל, כ"ק האדמו"ר מסדינורא, הגרא"י קוק והגר"ב פנחס שליט"א

משה הגר"מ זילבר שליט"א, נראים עמו, הגר"ב פורביסקי והרה"י הלל שליט"א

ראש ישיבת סלבודקא הגר"ד לנדו שליט"א עם כ"ק האדמו"ר ממכונקא בעלזא שליט"א

משה הגר"י אורחי שליט"א, נראים, הגר"ד יפה, הרה"י הלל, הגר"א פינקל, הגר"ש בעדני והגר"ג קופשיץ שליט"א

הגר"ד יפה, הרה"י הלל, הגר"ג קופשיץ והגרא"י פינקל שליט"א

ראש ישיבת מיר הגר"א פינקל שליט"א, נראים, הגר"י אורחי והרה"י הלל שליט"א

בן כ"ק האדמו"ר מציאנז שליט"א מוסר את ברכת אביו לרה"י הגר"י הלל שליט"א

כ"ק האדמו"ר מסדינורא עם הגרא"י קוק שליט"א בעיון באתר התעודות

חלוקת תעודות וברכות ישי"כ לרה"י הגר"י הלל שליט"א, נראים עמו, כ"ק האדמו"ר מטשערנבול והגרא"י קוק שליט"א

כ"ק האדמו"ר מטשערנבול בברכות לרה"י הגר"י הלל שליט"א

הגר"ד לנדו שליט"א בסוד שיה עם הרה"י הלל שליט"א

הגר"ד יפה שליט"א בברכה ברכה, נראים, הגר"מ צ' ברגמן, הרה"י הגר"י הלל והגר"י שינר שליט"א

משה הגר"ש בעדני שליט"א, נראים, הגר"א פינקל, הרה"י הלל, הגר"ד יפה, הגר"י הלל, הגר"ד לנדו וכ"ק האדמו"ר ממכונקא בעלזא שליט"א

הגר"ש בעדני בסוד שיה עם הרה"י הלל שליט"א

מראה קהל האלפים במעמד

מראות הקהל במעמד הגדול

האברכים שליט"א במעמד

הגר"ש כהן שליט"א בסוד שיה עם הגר"מ אורחי שליט"א

הרה"י הלל שליט"א עם הנגיד ר"א הלפרין, בנו הרב יוסף זכנדור ח"ו

הגר"ש בורנשטיין שליט"א בסוד שיה עם הרה"י הגר"י הלל שליט"א

יושבים משמאל לימין, הגר"י שינר, הגר"ד יפה, הגר"מ צ' ברגמן, הגר"א כהנמן, הגר"י אורחי והגר"ש בן שמעון

קהל האלפים בשמיעת המשא המרכזי ע"י הרה"י הלל שליט"א

נראים מימין לשמאל, הגר"ח סופר, הגר"א רובין, הגרא"י סאלים, הגר"ש זעפרני, כ"ק האדמו"ר מביקאוסק, כ"ק האדמו"ר מקוזמיר, הגר"ש בן שמעון והגר"י אורחי שליט"א

המשא המרכזי ע"י הרה"י הלל שליט"א, נראים, הגר"מ צ' ברגמן, הגר"ד יפה והגר"י שינר שליט"א

האברכים שליט"א ביציאתם מהמעמד והשי בידיהם

הגר"ש כהן שליט"א בסוד שיה עם הגר"מ אורחי שליט"א

תעודת כתר התורה בחתימת גדולי הדור שליט"א

כ"ק האדמו"ר מסדינורא שליט"א בברכות לנגיד הרה"ג אברהם שמואל גראס שליט"א

יושבים מימין לשמאל, הגר"ח סופר, הגר"י שפירא, הגרא"י סאלים, הגר"ש זעפרני, והגרא"י אבא שאול שליט"א

נראים מימין לשמאל, הגר"מ אורחי, הגר"ש כהן, הגר"מ צ' ברגמן והגר"ד יפה שליט"א

יושבים מימין לשמאל, הגר"ב פנחס, הגר"ב צ' ברגמן, הגר"י טופיק אביעזר, הגר"י כהן, הגר"ב צ' אסון והגרא"י פריימן שליט"א

מראות גדולי התורה שליט"א בשולחן הכבוד

"עינינו הרואות כאן כאלף וחמש מאות עמלי תורה בלעה"ר שעשו חיל ככוללי אליבא דהלכתא, ובעיני הרוח אפשר לחם עוד מאות אלפים שיקומו ויעמדו מכח ומכח תחת של עמלי תורה אלו. ומהיכן ירק זה חי ומי ילד לנו כל אלה. הכל בזכותו של יידיד נפשי ונשיא המוסדות, איש אשר רוח בו, הגאון רבי יעקב הלל שליט"א, המשפיע בטובו על עולם התורה לטעה ולדורות"

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

ברם, הבה נעיין קמעא ברגשותיו של יוסף הצדיק בהיותו במצרים. הוא שהיה בן זקונים ובר חכים אצל אביו יעקב, ממסר לו את כל דברי התורה שקיבל משם ועובד, באופן שראוי היה להיות עומד התורה. הנה הוא נעקר מבית אבא והורד מצרימה אל מקום הטומאה עם כל סדר ההשתלשלות הנוראה, והדעת ננתת שיוסף הצדיק יהיה שקוע במחשבות והרהורים שיש בהן מן האמת

הגאון הגדול רבי יצחק אזרחי שליט"א מראשי ישיבת מיר

הוצדק, לו הייית נשאר אצל אבא עמו במחיצתו היה בידי להוסיף ולהתקרב לבורא ב"ה באמצעות התורה הקדושה, ועתה מה רע ומר גורלי שהגעתי למקום טמא זה.

ולאיך גיסא. ראוי להתבונן במעלתם של ישראל שבמשך מאתיים שנה שהיו במצרים כעבדים וכשפחות לא נמצא אחד מהם פרוץ חוץ מאחת שהיתה ופרסמה הכתוב (ויקרא רבה ל"ב ה') ואף זו על עשתה כן אלא בטעות (שמות רבה א' כ"ח), ועדות נאמנה העיד בהם הקב"ה, כמובו ברש"י (כמדבר כ"ו ה'): לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם. ה"א מצד זה וי"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על ידי דוד (תהלים קכ"ב ד'): שבטי י-ה עדות לישראל. ונשאלת השאלה, כיצד יתכן שהיו ישראל גדורים ושפורים במשך זמן כה ארוך ועוד נמצב על נעדות שיש ביד האדון לעשות עבדיו ובאמתו ככל העולה על דעתו.

התשובה לכך נטמנה אכן במאמר במועצת הנוכר "יוסף היה במצרים", וכתבו של יוסף הצדיק, שלמרות היותו במצרים עמד בנסיונות נוראים ועגומים ונשאר בקדושתו ונטהרותו, היא שעמדה להם לישראל על אדמת מצרים. אמת הדבר שיוסף מצד שכלבונו הפטיר שוב את ההפסד שהגיעו מממת שנלה מעל שלחן אביו ושבו אינו יכול להיות עומד התורה. אולם סוד קיומם של ישראל במצרים היה בזכותו. על כן זכורה הורה ב"י שמות בני ישראל הבאים מצרימה את ההוספה "יוסף היה במצרים", ללמדנו שבגן כך נשאו ישראל בצביגנם והיו ראוים לקבל התורה.

ובכל זה יש לנו ללימוד גדול ולעניינו, עד כמה גדול כחו של אדם אחד שנוטל על עצמו את משה הנשם שבידו לכותב את ישראל ולהשפיע לטעה ולדורות. עינינו הרואות כאן כאלף וחמש מאות עמלי תורה בלעה"ר שעשו חיל ככוללי אליבא דהלכתא, ובעיני הרוח אפשר לתאר עוד מאות אלפים

רשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

"כאשר הביאו לפני לפני ימים ספורים את הספרים הנפלאים שנדפסו לכבוד המעמד, אמרתי לחברותא: צריכים עתה להתחיל ללמוד מחדש את המשנה שלמדנו על כה. המשנה ברורה בהוצאת אליבא דהלכתא מוכיח שהמשנה ברורה הוא ספר הליבא של כלל ישראל. כאשר שמענו כן ראינו, ומלפנים כולם יודעים כן, ועתה אף אחד לא יוכל להתכחש ולכל דגלו חונים הכל וממנו תצא תורה"

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות ובפקודת מורנו הגאון הגדול רבי יעקב הלל שליט"א, וברשות מרנן ורבננ, אני לכשעצמי לא הייתי נעמד לדבר כאן כי אינו ראוי לכך. אבל הכלל הראשון הוא שצריכים לשמוע בקול חכמים, ויש לעשות את הנאמר גם כאשר אין מוכינים מה ולמה. ואם ראש הישיבה שליט"א מבקש ואומר, אנחנו נניעם לבקשתו גם מבלי להבין.

ומכל מקום אנסה להסביר מדוע התבקשתי אני לשאת דברים. חז"ל אמרו (חגיגה דף ג' ע"ב) שאינו זומה בן כרך הרואה את פני המלך לבן כפר הרואה את המלך. בן כרך המצוי בעיר הגדולה רגיל כבגנו דא, אבל בן כפר הוא רחוק מגוניני המלוכה ומתעוררת בו התפעלות מכבוד המלוכה. כנראה שהקרוכים למעמד הנפלא והשגב הזה אינם יודעים כמה התפעלות יש להתפעל ממעמד שנכב. וזומים הם לבן כרך הרגיל לראות את המלך. אנו דומים בהיפקה לעצום על כל התעשה כאן דבר יום כימום, מתמללים התפעלות בצומה, וממתה כן היותר קרובים למעמד אינם יכולים להביע את ההתפעלות וההתרשמות באותו אופן של הרחוקים שאינם שייכים לכל מעמד הסיוס הזה.

כאשר הביאו לפני לפני ימים ספורים את הספרים הנפלאים שנדפסו לכבוד המעמד, אמרתי לחברותא: צריכים עתה להתחיל ללמוד מחדש את המשנה ברורה בהקלות שבת ועירובין.

כאשר הביאו לפני לפני ימים ספורים את הספרים הנפלאים שנדפסו לכבוד המעמד, אמרתי לחברותא: צריכים עתה להתחיל ללמוד מחדש את המשנה ברורה בהקלות שבת ועירובין.

כאשר הביאו לפני לפני ימים ספורים את הספרים הנפלאים שנדפסו לכבוד המעמד, אמרתי לחברותא: צריכים עתה להתחיל ללמוד מחדש את המשנה ברורה בהקלות שבת ועירובין.

שיקומו ויעמדו מכתם ומכח כחם של עמלי תורה אלו. ומהיכן ידק זה חי ומי ילד לנו כל אלה. הכל בזכותו של יידיד נפשי ונשיא המוסדות, איש אשר רוח בו, הגאון רבי יעקב הלל שליט"א, המשפיע בטובו על עולם התורה ולהשרת ולדורות. וזאת הברכה אשר נברך אותו, שהקב"ה שימרנו וינצורנו ויחזקנו להמשיך בהפצת התורה הקדושה, שהוא הדבר החשוב ביותר להבטחת קיומו ונצחיותו של עם ישראל, וכל אשר יעשה יצליח בסיייעתא דשמיא מבורא עולם נתון התורה.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

רשות כבוד ראש ישיבת מיר מרן הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א, ברשות כבוד ידידי ורעי, ידידו של ישראל, הגאון הגדול המקובל האמיתי מרן רבי יעקב הלל שליט"א, ברשות מרנן ורבנן ורבותי עמלי תורה, בדצוני להגדיר בהגדרה קצרה את המחזה שאנו רואים פה היום. הנה בשבוע הבעל"ט אנו מתחילים את ספר שמות. בחילתיל הספר נזכרים מנין שמות בני ישראל הבאים מצרימה וכן מנין השמות ישנה הספה "יוסף היה במצרים" אשר לכאורה איננה במקומו. וכי עתה הוא הזמן וכאן המקום להספיד את יוסף ולהזכיר את עניינו המיוחד שכבר היה במצרים מלפנים.

ברורה בהוצאת אליבא דהלכתא מוכיח שהמשנה ברורה הוא ספר ההלכה של כלל ישראל. כאשר שמענו כן ראינו, ומלפנים כולם יודעים כן, ועתה אף אחד לא יוכל להתכחש לכך. עינינו הרואות שהוא ספר היסוד ועל מחנהו ועל דגלו חונים הכל וממנו תצא תורה.

והשתתפתים במעמד זה הוא חלק מהכרת הטוב וקרבן תודה שלנו לראש הישיבה שליט"א ולכל התלמידים. הרי הברת פניהם ענתה גם שיש בהם מן השלמות בכל חלקי התורה. ואשרי הוזהר להכנס לבית הגדול הקדוש הזה, מקום שמגדלין בו תורה ותפלה, תורה ועבודה, תורה בקדושה כטהרתה, וממש כולם אהויים, בורים ועשויים רצון קונם. וכנזכר שאת ההתרגשות האתה יכול להביע רק אחד מהרוחקים שבא לכאן ורואה את המעמד הזה בכל היקפו.

ולמשתתפים הנכבדים ייאמר. כתב רבינו יונה (שערי העבודה אות א'): הפתח וגדולתם וחשיבותם אצל הבורא יתברך, עכ"ל. אם אין האדם מכיר בחשיבות מעשיו, יחסרו לו כוחות לעשות דברים אלו. וכענין שאמרנו במדרש (רות רבה ה' ו'): אם אדם עושה מצוה ועשנה בלבב שלם. שאילו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא מכותב עליו (בראשית ל"ו כ"א): שאלו ראובן ויצהילו את אדם על הנצחיות שבמעשיו, יעלה בידו לפעול גדולות ונצרות ולהשיג אדם על ענינים שאינם בן השגה, כדוגמת נשיאה ממושבת על הנצחיים. השנת

ויש ללמוד מדבריהם ז"ל לקח טוב על הנצחיות שבמעשה האדם, שבהתבונן האדם על הנצחיות שבמעשיו, יעלה בידו לפעול גדולות ונצרות ולהשיג אדם על ענינים שאינם בן השגה, כדוגמת נשיאה ממושבת על הנצחיים. השנת תופים ומוחלות ברגעא חדא ואוויים פטומות כבשה הקציר. ועל הציבור הקדוש היושב כאן ליתעה היטב ערך עצמו ולהכיר מעלתו ומעלת אבותיו ורבותיו וגדולתם ושיבותם אצל הבורא יתברך. והוידע ערך הדבר כוחותיו מנאבירים לאין ערוך.

וישב לפנינו ציבור נפלא שחבר חלק מקהל ענק ועצום של החוסיים בצל ישיבת חברת אהבת שלום. ועל חברת חברים זו יש לקרוא את דברי הרמב"ם שביטח המשיחית למסכת דמאי ג' ב: חבר יקרא תלמיד חכם. וכן יקראו לתלמידי חכמים חברים. ואולם נקרא בזה השם כי חברתם זה לזה נאמנה כי

רשות ראש הישיבה שליט"א. ברושכתם עמלי תורה שהעבר הזה בא לציין את מעלתכם - כפי שכבר הזכירו.

שאלה פשוטה נשאלת וכמדומני שהיא שאלת רבים: מפני מה אינכם נמצאים בתודעת ההמון, מדוע אין אתם מתפרסמים, למה לא שמעו עליכם, ומדוע לא יודעים עליכם מלבד הערב הזה.

שתי תשובות בדבר. הראשונה, גמרא מפורשת למדנו במסכת שבת (דף פ"ט ע"א): א"ר יהושע בן לוי, בשעה שירד משה מלפני הקדוש ברוך הוא, בא ששן ואמר לפנינו, רבונו של עולם, תורה היכן היא, אמר לו, נתתיה לארץ, הלך אצל ארץ. אמר לה, תורה היכן היא, אמרה לו, א' הבין דרכה וגו' (איוב כ"ח כ"ג). חזר ואמר לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, חיפשתיה בכל הארץ ולא מצאתיה, אמר לו, לך אצל בן עמרם, הלך אצל משה, אמר לו, תורה שנתן לך הקדוש ברוך הוא היכן היא, אמר לו, וכי מה אני שנתן לי הקדוש ברוך הוא תורה. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה בדאי' אתה. אמר לפנינו, רבונו של עולם, תודה נגוחי יש לך שאתה משתעשע עלי בכל יום, אני אחזיק טובה לעצמי. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמו, שנאמר (מלאכי ג' כ"ב): זכרו תורת משה עבדי. ע"כ.

במאמר זה כתוב יסוד נצחי בדרך קנין תורה וקבלתה מדור דור. הממעט עצמו וזכה לקנין התורה וסופו שתקרא התורה על שמו. אבל זה הסבור שהתורה כבר נמצאת אצלו אין התורה קרויה על שמו. והזכרים אמורים כלפיכם. אחי ורעי אברכים יקרים. עצם העובדה שהנכם כל כך מעמלים בתורה וממציעים עצמכם ואך מפעם לפעם מתנוצץ ומפציע לאור עולם אוצר יקר המציאות מפרי עמלכם - ועוד עומדים להופיע בס"ד עוד כהנה וכהנה ואצרות של שינון ושרח הלכה - אתה היא שהתורה שלכם היא. לאפוקי נמלוא החושבים שהתורה שלהם היא המצויב לעשות לעצמם שם, אבל סוף סוף התורה קרויה רק על שם הממעט עצמו.

שלמה המלך אומר מבגילת קהלת (א' ד') "דור והלך דורו בא והארץ לעולם עומדת". בביאור ספר קהלת לחכם רבי אלישע גאליקו ולה"ה [הוא תלמידו של מרן הבית יוסף ואף נסמך על ידו. רבו של החכם רבי שמואל די אוזיידא ובעל מדרש שמואל מחכמי עה"ק צפת ת"ו, ואגב אורחא יש לומר בדרך צחות, שגם חכמים אלו מיעטו עצמם, והא ראיה שהאינא אינם מפורסמים כל כך]. עמד על השאלה, מה היא הישויכות בין ספוק זה לפסוק הקודם לו בו נאמר: "מה יתרון לאדם בכל בעמלו שיעמול תחת השמש". והיינו עמלה של תורה. שלכאורה נראה שאין קשר רעיוני בין בן הפסוקים. ומבאר מהר"א גאליקו, בהקדם דברי המדרש (קהלת רבה א' ח'): יהיה בעיניך דור שבא כדור שהלך, שלא תאמר אילו היה רבי עקיבא קיים הייתי קורא לפניו, אילו היה ר' זיידא ור' יוחנן קיימן הייתי שונה לפניהם, אלא דור שבא בימך וחסם שביימך כדור שהלך והחכים הראשונים שהיו לפנינו. ומבאר, כי הן אמת שעמל התורה הוא מעל הכל, אכן היה מקום לטעות ולסבור שהיינו דווקא בעמל התורה של רבי עקיבא ותבריו, או ר' יוחנן ור' זיידא, שהיו משיגים דעת התורה כפרטיה ועיקריה. והיו יורדים לעומקם של דברים על בוריים. אבל כדורות האחרונים שמא אולי אין יתרון בעמל שיעמול איש ישראל בתורה, כי מי יימר שישגי אמינותן של דברים והיה קרוב להפסד. וכנגד זה אמר קהלת, דור והלך דורו בא, שהיה בעיניך הדור שבא כדור שהלך, ולא יהיה גורעין לענין שכר עמלה של תורה, שהואיל והנכם עמלים בתורה הקדושה ומבקשים לדעת ולברר את ההלכה באר היטב, חביב לימוד זה לפני הקב"ה כחביבות לימוד דורות הראשונים שתרומם הייתה מנבחרת.

הקדמה זו מודיעה קושט אמרי אמת לכל מעלי תורה. כל הזוכה לעמול בתורה ומתחילתו בעיון לבנת סוסריא, נעלה מכל ספק שעמלו הוא העמל שיש בו טעם תכלית ויתרון, ויש גם בעמל התורה גופו יש דוגמת מדרגות שונות. ותכלית העבודה בעמל התורה הוא לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא. גם לומד שאינו זוכה לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא, אכן התכלית בלימודו צריכה להיות בעמל לדור הישרה כדי לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא. זכינו בדורות הבאים לעמל תוצא תורה לישראל.

מרן הבית יוסף זכה לחבר את השלחן ערוך וזכה שחיבורו הפך להיות את וסמל ליהדותו של איש ישראל, פוק חזק אין מאי עמא דבר, שכאשר רוצים לשבח פלוני שמנתנה כראוי וכנכון קוראים עליו את התואר "שלחן ערוך אידי" - הודי וסמל ליהדותו של איש ישראל.

אלא כפי שמביא רבינו החיד"א זלה"ה (שם הגדולים), מערכת ספרים, ערך בית יוסף, שישראל שבאותו הדור היו צריכים לספר זה שיקבץ כל הדעים ויגלה שישיהם לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא, ובאותו הדור היו נמצאים הקדושים רבנים ראוים לזה, והם הרב מהר"ד יוסף טייטצק והרב מהר"י בן לב ומרן הרב יוסף קארן. וכל זכר מהם היה ראוי למלאכה זו, והסכימו בו השמים ונתתן מתנתן על יד מרן הקדוש מפני ענוותנותו היתה וכאשר נראה מספרי הקדושים [בהקשר לזה יש להודגיש כי נשגב מבינתנו לדעת מה ערכו של כל חכם משלשת החכמים ומה ההבדל בין גדולת האחד לגדולת רעהו, וכשם שאין ביכולת ציד נבוא ליתעה את ההבדל בין המלך הארץ פאסל לבין המלך הנבואי גבריאל, ולאמלי שהביא רבינו החיד"א קבלה זו מאדם גדול בחכמה ויראה שקיבל מרב גדול שקיבל מן הקדימין אין בידינו יכולת ורשות בדיוק למעלה מן המובחן].

ויש להביא ראיה לדבר רבינו החיד"א מפני כתבו של מרן הבית יוסף, בבחינת חכם מה הוא אומר, מה שהוא - אומר בעצמו. הנה בספר הליכות עולם על כללי התלמוד חונה על דגלו גם כללי הנגמרא מרן הבית יוסף, והיאת שם (שער חמישי - בחינת פסק, אות ו): בית שמוא' ובית הלל הלכה בבית הלל, ואמרו בפרק קמא דעירובין (דף ע"ג ע"ב): מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן, האמורות למחזיקי תורה. ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת לעשות תמידי לי, אם לא היה הדין כדבריהם, וכי מפני רוב המדות הטובות שבהם קבעו

הגאון הגדול רבי מיכל זילבר שליט"א ראש ישיבת זויעהל

"אני בעצמי זוכה כבר כארבעים שנה בלעה"ר להיות מבאי ישיבת חברת אהבת שלום וללמוד עם ידידי אלופי ומיודעי ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הלל שליט"א. במהלך השנים הנני נחשף לדעת מעת לעת במה דברים אמורים, בחכמים היודעים על בוריים את ארבעת חלקי שלחן ערוך עם נושאי הכלים וכל ההוספות וההבנות של חכמי האשכנזים וחכמי הספרדים. הם מעמידי התורה, ועליכם ייאמר, אשריכם שהתורה נקראת על שמכם, אשריכם שאינכם מפורסמים, ורק מפעם לפעם והאזהרה הגנו שלכם מוציץ מבין החרכים להתוודע להתגלות כן עליכם בעולם עומד"

הלכה כמותם. הוא אמותיב והוא מפרקי: אפשר דהכי קאמר, מפני מה זכינו שבונו תמיד האמת, עד שמפני היותם אמת קבעו הלכה כמותם, ועל" מרן הבית יוסף, והעולה מדבריו, שבגלל מדת הענוה שהיתה בהם בבית הלל זכו לכון אל האמת עד שנקבעה ההלכה כמותם. ונמצא שאותה עדות נאמנה שהעידו על מרן הבית יוסף היא כהיא ושתקבע הלכה כמותו בגלל מדת הענוה שהיתה בו, הן הן הדברים שאמר הוא ז"ל בעצמו, ואיום הדברים למי שאמרם.

ומדור לדור היה כן, שחכמי התורה זככו ונקבעו ההלכה כמותם, הענוה האמיתית הייתה יסוד היסודות של דרכם. מי ולנו הלכה מגדול האחרונים, הכהן הגדול מראיין שהאיר עיני ישראל כספרו משה ברורה והלכה כמותו בכל מקום. ומי אינו יודע על ענוותנותו של רבנו החפץ חיים זצ"ל, ובענין זה לא אספר מעשה שמענתא מנכד החפץ חיים, הג"ר הלל זאסק זצ"ל. היה זה בעת שביקר כאן בארץ הקדש הגאון רבי אהרן קוסלר זצ"ל, ובמים ההם היה רבי הלל תלמיד ברשיבתו של חי ארן, הוא ישיבת לייקוואד, וזכה להתלוות עמו בביקורו. כאשר ביקר הגר"א קוסלר אצל הרב מבריסק הגר"י זצ"ל נשנה השיחה על גדולת החפץ חיים, ואמר הרב מבריסק, מפליא הדבר שכל העולם יודע מצדדוול, של החפץ חיים אילוו ונאמרה הגדולה כמו בעולמ מעיני כל חיי. והוא פלא גדול, באשר כל המתבוננן במשנה ברורה יבחין וישתומם ממידת האנוות שיש בחיבוים וכפי שהיא באה לידי ביטוי בדיוק העצום שיש בכל מילה ומילה במשנה ברורה.

ומענין לענין באותו ענין של דיוק בכל מילה ומילה במשנה ברורה, שמעתי פעם מהגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, על יסוד דברי הגר"א מליונא זקוק"ל שכתב (שנות אליהו נרמ"ש חאפ"א ג') בהאי לישנא: צריך האדם מאוד לחתב את התורה ודבכל חיבה ותיבה שלמד בה הוא מצוה בפני עצמה, עיין שם הטיב. ואמר הגר"י קמינצקש בשם אחד מגדולי חכבאים ישראל, אלו מחכמי ישראל שהקפידו לדקדק בכל מילה ותיבה שכתבו - כדוגמת הרמב"ם שמדייקים בכל מילה ובכל אות שכתב - הרי לימוד כל חיבה ותיבה בדבריהם חשוב כקיום מצות עשה של תלמוד תורה. והפטיר, אומר אני הלכה למעשה, שכאשר לומדים משנה ברורה, צריך לקיים את המצוה בפני עצמה. וכל המשנה ברורה צריך לדייק בה וכל מילה מילה במשנה ברורה אפשר להעמיד תילי תילים של הלכות.

וגם החכמים ונבי התורה, מן הספרדים הקובעים לימודם בספר משנה ברורה, אין כנך סתירה לקיום מסורת הפסק שיקבלו מאבותיהם ורבותיהם, ואדרבה התשובה לכך מונחת לפניהם כסדרת שינון ההלכה היוצאת לאור על ידי רשת הכוללים אליבא דהלכתא. המערכות המיוחדות על סדר המשנה ברורה המתבטלות על ידי אברכי הכוללים אליבא דהלכתא, שיש בהם את שניוני ההלכות וחילופי המנהגים חונים על דגלו של המשנה ברורה, דבר בדור על אופנו. והנה, אם שאיש איל את רעהו, היו הרבנים שזכו לחבר את הסדרה הנפלאה של שו"ת הלכה שאפשר רוק היום שם מפרסם ברשות הרבים, האם אי מי שמע על חכמי התורה של ישיבת אהבת שלום - והם המה רבנים יושבים על מרזן, שלמרות היותם נחבאים אל הכלים הם ממעמידו עולם התורה והם המיוחדים בעם שיושבים שהתורה התקרא על שמו. ואמנם אני בעצמי זוכה ככר כארבעים שנה בלעה"ד להיות מבאי ישיבת חברת אהבת שלום וללמוד עם ידידי אלופי ומיודעי ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הלל שליט"א. במהלך השנים הנני נחסף לדעת מעת לעת במה דברים אמורים, בחכמים היודעים על בוריים את ארבעת חלקי שלחן ערוך עם נושאי הכלים וכל ההוספות וההבנות שאינכם מפורסמים, ורק מפעם לפעם והאזהרה הגנו שלכם מוציץ מבין החרכים להתוודע להתגלות כן עליכם בעולם עומד"

לפעם האור הגנוז שלכם מציץ מבין החרכים להתוודע ולהגלות כי עליכם העולם עומד.

והנה בפרשת השבוע מצינו שיעקב קורא לבנו ליוסף לפני מותו, ויש דעות שכל אותן השנים שהיה יעקב במצרים נמנע יוסף מלפגוש בו, ככתוב בדעת זקנים לבגלי התוספות (בראשית מ"ח א'): ומשמע שלא היה יוסף רגיל אצל יעקב, כמו שמצינו נמי ויקרא לבנו ליוסף, ושמעתי מפי הרב ר' שמואל ד"ל הטעם, לפי שהיה ריא שישאל לו הענין היאך הורד למצרים ויגיד לו שמכרתו אחיו ויקללם יעקב ונמצא מחוייב את העולם כולו, שהרי רחל אמו שקלל שלא מדעת ואמר (בראשית ל"א ל"ב): עם אמת תמצא, נתקיימה קלטתו ומתה בדרך אפרת, היא אם יקללם מדעת, לא כל שכן. וכן מצינו במדרש (פסיקתא רבתי פ"ג - ביום השמיני): כל שבוטו של יוסף שהיה מפליג על כבוד אביו ולא נכנס אצלו בכל שעה שאילולי שבאו אחרים ואמרו לו אביו חולה לא היה יודע. אלא להודיעך צדקו שלא רצה להתייחד עם אביו, שלא יאמר לו היאך עשך כך אחיך ומקללם. אמר יוסף, אני יודע צדקו של אבא, כל דבריו גזירות הן, אמר לבלן עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיד, ומתה אמי, ואני בא לומר שקיללם ונמצאתי מחוייב את כל העולם שלא נברא העולם אלא בשביל העשבים. לפיכך לא היה הולך אצל אביו בכל שעה, עכ"ד. ויש להבין מפני מה נמנע יוסף מלהפגש עם אביו בסביבה זו, שהרי היה לו לספר לאביו שנמכר למצרים על ידי המדיינים, וכמפורש בקרא (בראשית ל"ו ל'): "המדנים מכרו אותו אל מצרים לפוטפיר סריס פרעה שר הטבחים".

ונראה לבאר בס"ד, היו דוע ומפורסם מאמנם ז"ל (שבת דף י"א ע"א): כל הדין דניא אמתו כאילו נעשה שותף לחב"ה" במעשה בראשית,

הנגיד הדגול הרה"ג אברהם שמואל גראס שליט"א

ולבניו הרבנים הגדולים שליט"א וכל הנלווים אליהם - שהם מיוחדים במדת הצנע לכת שלהם בעשותם מלאכת קודש קשה מנשוא ללא פרסום ובקשת תהילה - שתמשך הצלחה גדולה להם ולכל בני התורה המסובים כאן בסעודת מצוה לגמרה של תורה בסיום חלק רביעי שבמשנה ברורה, ושיהיו מוסיפים והולכים בסיום כל חלקי המשנה ברורה על אורח חיים, ואף את שאר חלקי התורה והשלחן ערוך - וכמטרת ייסוד רשת הכוללים אליבא דהלכתא. וכה יעזרנו בורא כל עולמים שנזכה בקרוב בימינו לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

הנחילו את הלימוד העיוני, ובדרך זו הולכים גם בישיבות אשכנז כפוניבז', חברון, בריסק וממש כיוצא בהם ברשת הכוללים אליבא דהלכתא שעל ידי חברת ישיבת אהבת שלום. ועל כך יש לקרוא את הפסוק "גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו". יחדיו דייקא.

כתוב בתורה הקדושה (בראשית מ"ט ט"ז): "יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים". ובפירוש רש"י: "חמור המהלך ביום ובלילה ואין לו לינה בבית, וכשהוא רוצה לנוח רובץ בין התחומין בתחומי העיריות שהולך שם פרקמטיא. וראיתי מאמר בשם החפץ חיים זצ"ל, אימתי שעת המנוחה של תלמידי חכמים, בזמן הסיום, זהו זמן המנוחה, בבחינת סיפא דקרא (שם ט"ו): "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה". ואמנם זמן המנוחה הוא גם עת להתבוננות. ולומדי התורה וגדולי התורה הלומדים בכוללי אליבא דהלכתא צריכים להתבונן על גדלותם ותפארתם לכלל ישראל במה שלומדים שבעה ימים בלי הפסק ובעיון רב ועד שגומרים לימודם אליבא דהלכתא.

ולכבוד שמחת הסיום של חלק הרביעי ממשנה ברורה, נוספה לנו שמחה על שמחה עם תחילת ההוצאה לאור של סדרת שינון הלכה מספרי אליבא דהלכתא, וזה יצא ראשונה שני חלקים בתוספת החיבור שערי הלכות ע"פ פסקי גדולי חכמי הספרדים, ואלו הם פירות הילולים מתוך סדרי ההלכות שנלמדו בעיון רב בין מאות תלמידי חכמים בכוללי אליבא דהלכתא. ושמחה נוספת במעמד הזה שגם נשי התלמידי חכמים נמצאות כאן ונוטלות חלק בשמחת התורה, והן מעידות על ההתלהבות דקדושה הבוררת בקרבם של האברכים המקדשים את זמנם לסדרי הלימודים של הכוללים ואף ביום השישי ובשבת קדש ייעשו כולם תורה.

אנחנו מכירים ומוקירים את האכסניה של תורה הזאת ובפרט את רבנו הגדול ראש הישיבה שליט"א. ובזמן הזה של שמחת הסיום וההתבוננות צריכים גם אנחנו לחזור לזכור ולהזכיר ולהתבונן בפעולות הגדולות הנעשות על ידי רבנו ראש הישיבה שליט"א עם רשת הכוללים של אליבא דהלכתא, עם שאר הכוללים, עם הישיבות הקדושות וכל עבודת הקודש שהוא עושה. יהי רצון שיאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו, וכל זה ימשך מתוך נחת והרווחה. לו

"לומדי התורה וגדולי התורה הלומדים בכוללי אליבא דהלכתא צריכים להתבונן על גדלותם ותפארתם לכלל ישראל במה שלומדים שבעה ימים בלי הפסק ובעיון רב ועד שגומרים לימודם אליבא דהלכתא"

כבוד מורנו הרב הגאון רבי יעקב הלל שליט"א. כבוד הצבור הגדול והמכובד, ובראשם אדמו"ר"ם, ראשי ישיבות ורבנים.

אני רוצה לבאר דבר מה מנוסח ההזמנה למעמד זה. על ההזמנה כתוב וחתום מאת "כוללי ערב אליבא דהלכתא שעל ידי ישיבת חברת אהבת שלום". נזכר כאן אפוא "כוללי ערב", "ישיבת" ו"חברת". ויש לשאול, אם זו אכן ה"ישיבה" מה היא "חברת אהבת שלום". וכמו כן איך מתאגדים והיו לאחדים "כוללי ערב" עם "ישיבת חברת אהבת שלום".

בדרך כלל מכוונים את מועדי הסיום של הכוללים לימי חודש טבת. זהו זמן היאריצייט הן של הורי השותף שלנו הרב רפאל הררי שליט"א, והן של אבי מורי ז"ל, שנתבקשו בישיבה של מעלה בחודש זה. ובהשראת חודש טבת הנני נוהג לדרוש ברוח הפסוק שממנו יוצא צירוף שם הוי"ה ב"ה השולט בחודש זה - "גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו" (תהלים ל"ד ד). ואכן, שמחה גדולה היא לנו ולכל ישראל בסיום לימוד חלק רביעי מששת חלקי המשנה ברורה. כל המוניטין וכל הזכויות הללו נתונים לאברכים היקרים והחשובים מאד שלומדים זאת מתוך עיון רב וכלי הפסק בכל שבעת ימי השבוע. ציבור אברכים זה פוזר בחמישים ושתיים מקומות ברחבי ארץ ישראל. וחלק ארי ממנו מקבלים כאן היום תעודות הערכה.

"ישיבת אהבת שלום" הוא מוסד של ספרדים. אבל כפי ששמענו מרבנו הגדול ראש הישיבה שליט"א, מטרת כל המוסדות המפארים הוא אך ורק לייצר מקום תורה לצורך בני תורה אמיתיים מכל החוגים והעדות. וזהו השם "חברת ישיבת אהבת שלום", שעושה את כל ישראל חברים, בחברה אחת ואגודה אחת. כנזכר שחכמי הספרדים כדוגמת מהר"ט אלגאזי ובעל המשנה למלך

הנגיד הדגול הרה"ג אברהם הלפרין שליט"א

וספרים אחרים. וזכות כל התנאים והאמורים הקדושים יעמוד לנו ולזרענו שלא תמוש התורה מפנינו ומפי זרענו וזרע זרענו עד עולם. ובהזדמנות זאת אינני יכול לכבוש את התפעלותי מהאחדות השוררת בכוללים האלו, נמצאים כאן כל העדות, כל החוגים, ממש כאיש אחד בלב אחד - וכפי שכבר הזכיר מעלת כבוד הרב שליט"א. והלואי והאחדות הזאת תביא לנו כבר את משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

חברי ולומדי רשת הכוללים אליבא דהלכתא שעל ידי ישיבת חברת אהבת שלום. ויש לתמוה, לשמחה מה זו עושה. בשלמא לומדי ומסיימי טור בית יוסף ומשנה ברורה על הלכות עירובין, שעמלו על הבנת הנלמד, יש להם לשמוח בשמחת התורה. אבל אנו הבעלי בתים מה נענה אבתרייהו ומה חלקנו בשמחה זו.

ונראה בס"ד בדרך אפשר להסביר את חלקנו בשמחה, בהקדם יסוד הדין של עירובי חצרות, שאסרו חכמים להוציא מרשותו לרשות חבירו בלא עירוב, ואולם על ידי שכל בני החצר שולחים פת לבית אחד כל הרשויות מצטרפות להיות רשות אחת. ולהלכה נקטינן כשיטת האמורא רבה הסובר שעירוב משום דירה, ומפרש בזה רש"י (עירובין דף מ"ט ע"א ד"ה משום דירה): "שדעתו של אדם על פיתו והווי להו כאילו דיירי בההוא ביתא, ואין בחצר זו אלא דירה אחת, והרי כל רשות החצר מיוחדת לבית זה". ולמדנו מדברי רש"י, שכל אדם מבסס את מקומו היכן שיש לו מזון כלשהו, אפילו כשאין בו שום פרוטה, ולמזון מועט זה יש כח לקבוע את מקומו יותר מכל חפצי הערך וההון שלו הנתונים במקום אחר.

מורי ורבותי. פשוט הדבר שכל השמחה של תומכי רשת הכוללים אליבא דהלכתא נובעת מחמת הזכות שזכינו להשתתף בלימוד הלכות עירובין על ידי עעזרנו בס"ד למורנו ורבנו שליט"א בעבודת הקודש שלו לספק פת ללומדי הכוללים. ואפשר שעל ידי הנתיות הללו זכינו שנחשב גם לנו "כאילו דיירי בההוא ביתא" - כלשון רש"י, שהרי התרומות שנתונים תומכי התורה כדי שיוכלו האברכים ללמוד חשבות הן מכל ההון וחפצי הערך שלנו.

ידוע המאמר שאמרו צדיקי עולם, האדמו"ר בעל דברי חיים זצ"ל והגאון בעל בית הלוי זצ"ל, על התופעה המוזרה, שבעת שמבקשים נדבה ממאן דהו, דרכו לדחות את המבקש לעוד יום או יומיים, ורק אז מעניק לו את מתנת ידו. והוא פלא, הרי סוף סוף הוא נתן ומה פשר הדחיה. וביארו, שבכדי להעניק צדקה צריכים להיות ראויים, ואותו נדיב עדיין לא ראוי לכך, חסרות לו זכויות של כמה תפלות ומעשים טובים, ורק כעבור יום או יומיים משנספגו לו זכויות נוספות, אז או מזכהו הקב"ה באפשרות לזכות במצות הצדקה.

ואני תפלתי, יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שכשם שזכינו לעזור למתעסקים בלימוד מסכת עירובין והלכותיה, כן נזכה לעשות כך במסכתות והלכות

"השמחה של תומכי רשת הכוללים אליבא דהלכתא נובעת מחמת הזכות שזכינו להשתתף בלימוד הלכות עירובין על ידי שעזרנו בס"ד למורנו ורבנו שליט"א בעבודת הקודש שלו לספק פת ללומדי הכוללים. ואפשר שעל ידי הנתיות הללו זכינו שנחשב גם לנו "כאילו דיירי בההוא ביתא" - כלשון רש"י, שהרי התרומות שנתונים תומכי התורה כדי שיוכלו האברכים ללמוד חשבות הן מכל ההון וחפצי הערך שלנו"

ברשות גדולי התורה, גדולי ישראל. ברשות מורנו הגאון רבי יעקב הלל שליט"א - ראש הכוללים, חברי ולומדי הכוללים שליט"א.

ראשית אביע בפניכם את רגשותי בעת שהודיעני כבוד ראש הישיבה שליט"א שמעמד הסיום יתקיים פה בעיר בני ברק. סבי רבי חיים יעקב הלפרין ז"ל ייסד את שכונת זכרון מאיר שמלפנים הייתה בקצה וגבול בני ברק. שכונת זכרון מאיר נבנתה על טהרת הקודש. ובכדי לשבר את האוזן מאי משמע, אקריא באוזניכם מתוך אגרת שנכתבה בשנת תרצ"ד, לפני למעלה משמונים שנה, ובה כתוב הסבא ז"ל בלשון זהה:

לכבוד מרכז אגודת ישראל בארץ ישראל. חתמתי היום חוזה עם קבלן לבנות לי מאה ועשרים בתים בשכונה שתקרא זכרון מאיר על שם הרב יהודה מאיר שפירא. ואלה התנאים: תנאי ראשון, כל פועלי הבנין חייבים להיות שומרי תורה ומצוות. התנאי השני, הקבלן חייב לתת בכל יום חצי שעה לפועלים להתפלל מנחה בציבור. כך נבנתה שכונת זכרון מאיר על טהרת הקודש. זאת ועוד, כאשר סבא ז"ל מכר את הבתים הוא כתב בחוזה תנאי "בלי חילול שבת עולמית". מעשי אבות סימן לבנים ולבני בנים ואוחזת בי התרגשות להיות נוכח במעמד המתקיים כאן על אדמת קדש זו.

בחסדי ה' משתתפים אנו ביומא טבא ובשמחת סיום הלכות עירובין של